

VOJENSKÁ TERMINOLOGIE

(Dokončení z minulého čísla)

Generálmajor ing. Jaromír Jašek, CSc.,
podplukovník ing. Jiří Dojiva, CSc.

Plán obnovy bojové schopnosti a odstranění následků použití ZHN nepřitelem

je bojový dokument, zpracovaný po hromadném použití ZHN na vojska a týl operačního svazu.

Stanoví se v něm na základě rozhodnutí velitele úkoly velitelů, štábů, vojsk a týlu k obnově bojové schopnosti a odstranění následků použití ZHN nepřítelem.

Zpracovává se textově formou tabulky, nebo i graficky na mapě s legendou.

Plán ochrany proti zbraním hromadného ničení

je grafický nebo písemný bojový dokument, zpracováváný na operačním stupni. Je to jeden z plánů zabezpečení operace.

Jsou v něm rozpracována veškerá plánovaná opatření OPZHN s vyhodnocením možností nepřítele při použití ZHN a kalkulacemi k odstraňování následků jejich použití na vojska a týl operačního svazu.

Prostor boření

je část terénu, kde došlo po použití jaderných zbraní k boření železničních staveb, mostů a jiných staveb (lehké, střední, těžké, velmi těžké poškození — zničení), k závalům v lesích (částečné a úplné), jakož i k vytvoření kráterů a jiných překážek, které ztěžují nebo znemožňují pohyb vojsk.

Tyto prostory je nutné obcházet, v nezbytných případech v nejužších místech překonávat je zřízením průchodů.

Prostor požárů

je část terénu, kde došlo v důsledku použití jaderných zbraní, zápalných prostředků nebo jiným způsobem k požárům hořlavých materiálů.

Prostory požárů se z ohniska vzniku rozšiřují především ve směru přízemního větru, svými účinky vážně ohrožují živou sílu, techniku, materiál a znemožňují vedení bojové činnosti. Z toho důvodu je nezbytné v prostorech rozmístění a činnosti vojsk a týlu přijímat opatření k jejich lokalizaci a hašení.

Prostor (pásmo) radioaktivního (chemicko-biologického) zamoření

je část terénu, kde došlo po použití zbraní hromadného ničení k zamoření ra-

dioaktivními (chemickými) látkami nebo bojovými biologickými prostředky.

Po použití **jaderných zbraní** dochází ke vzniku prostorů radioaktivního zamoření v epicentru (centru) jaderného výbuchu a ve směru šíření radioaktivního oblaku (pásma mírného, silného, nebezpečného a zvláště nebezpečného zamoření).

Po použití **chemických zbraní** dochází ke vzniku chemického zamoření v ohnisku zasažení a ve směru šíření sekundárního a primárního oblaku.

Po použití **bojových biologických prostředků** dochází k biologickému zamoření v ohnisku zasažení a ve směru šíření oblaku biologického aerosolu.

Prostor záplav

je část terénu, zaplaveného v důsledku použití jaderných zbraní na vodní stavby, rybníky a jezera.

Prostorem záplav je dále ta část terénu, která po odpadnutí vodní hladiny zůstává nesjízdná, rozbahněná do doby, než následky záplav jsou odstraněny.

Prostor (pásmo) zasažení

je část terénu, kde byla živá síla, technika a materiál zasažena zbraněmi hromadného ničení.

V tomto prostoru je živá síla vyřazena z boje (mrtví, těžce, středně těžce a lehce zranění) a u techniky a materiálu dochází k poškození (těžkému, střednímu a lehkému) nebo zničení (nenávratné ztráty).

Protibiologická ochrana (PBO)

je souhrn opatření k ochraně vojsk proti účinkům biologických zbraní.

Protibiologická ochrana je součástí ochrany proti zbraním hromadného ničení.

Protibiologická ochrana zahrnuje přípravu vojsk k ochraně proti bojovým biologickým prostředkům, zdravotně hygienická opatření při zásobování potravinami a vodou, specifická profylaktická opatření v indikovaných případech (očkování apod.) a nepřetržitý biologický průzkum.

Při biologickém napadení a po jeho ukončení spočívá v určení druhu použitého biologického prostředku a odstranění následků použití biologických zbraní.

Protichemická ochrana

je souhrn opatření k ochraně vojsk proti účinkům chemických zbraní.

Protichemická ochrana je součástí ochrany proti zbraním hromadného ničení.

Spočívá ve vyloučení překvapivého použití chemických zbraní nepřítelem, ve včasné použití prostředků protichemické ochrany, ve schopnosti vojsk plnit úkoly v prostorech chemického zamoření a v odstraňování následků použití chemických zbraní nepřítelem.

Protijaderná ochrana

je souhrn opatření k ochraně vojsk proti účinkům jaderných zbraní.

Je to nejdůležitější opatření ochrany vojsk proti zbraním hromadného ničení.

Spočívá v opatřeních velitelů, štábů a vojsk k zabránění překvapivého napadení jadernými zbraněmi, zamezení zasažení jednotek, nebo maximálnímu oslabení účinků těchto zbraní, uchování bojeschopnosti a zabezpečení splnění uložených úkolů.

Průzkum ohnisek zasažení

je činnost, která směřuje ke zjištění situace po použití zbraní hromadného ničení v ohnisku zasažení.

Úkoly průzkumu ohnisek zasažení plní operační skupiny, vytvořené z důstojníků vševojskového štábu, druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb, dále jednotky radiálního, chemického (biologického) a ženíjního průzkumu, vybavené potřebnou technikou (prostředky průzkumu, spojovací prostředky, vrtulníky, vozidla).

Cílem průzkumu je zjistit rozsah ztrát na živé síle, technice a materiálu, stupeň radioaktivního (chemického, biologického) zamoření terénu, ovzduší a vody, rozsah prostorů boření, záplav a požárů.

První pomoc

je základní druh zdravotnické pomoci, poskytované přímo na bojišti a v ohnisku zasažení ZHN.

Poskytují ji vojáci sami sobě, svým druhům jako svépomoc nebo vzájemnou pomoc a zdravotnický personál (zdravotničtí instruktoři a sběrači raněných).

Přípustná dávka

je taková dávka ozáření osob, po které nedochází u živé síly ke vzniku nemoci z ozáření.

Tuto dávku stanoví předpisy (Oper-51-5) nebo ji určuje s ohledem na plnění

bojové úkoly a předchozí obdržené dávky (opakované ozařování) veliteli.

Při překročení přípustné dávky se mohou projevit příznaky nemoci z ozaření.

Radiační, chemický a biologický průzkum

je speciální druh průzkumu, plněný v rámci opatření ochrany vojsk proti zbraním hromadného ničení.

Jeho cílem je včas zjistit radioaktivní, chemické nebo biologické zamoření, určit a vytyčit zamořené prostory a varovat vojska před zamořením.

Úkoly plní speciálně vycvičení vojáci a jednotky radiačního a chemického průzkumu; kromě toho hygienicko-epidemiologické jednotky divize a armády.

Rentgen (R)

je starší mezinárodní fyzikální jednotka pro měření dávky Roentgenova záření a dávky gama, která bude používána v ČSLA i nadále.

Jeden rentgen je takové množství Roentgenova záření nebo záření gama, které v 1 cm³ suchého vzduchu při tlaku 760 mm sloupce rtuťového a 0°C vytvoří jednu elektrostatickou jednotku náboje obojího znaménka. Jeden rentgen vytvoří dvě miliardy osm set tisíc párů iontů v 1 cm³ vzduchu.

Řídicí skupina odřadu odstranění následků

se vytváří z důstojníků (praporčíků, poddůstojníků) vševojskových, druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb za účelem přípravy a řízení činnosti odřadu odstranění následků.

Je organizována na rozkaz velitele, který odřad vysílá a její činnost končí po odstranění následků použití ZHN u zasažené jednotky (zařízení) a po odeslání jednotek OON ke svým útvarům a po návratu ke štábu, od něhož byla vyslána.

Shromaždiště bojeschopných jednotek

je prostor, kde se shromažďují vojáci zasažené jednotky, kteří nebyli zraněni účinky ZHN, nebo po ošetření lehkých zranění jsou bojeschopní. Dále se v něm soustřeďuje bojeschopná nebo opravená technika.

V prostoru shromaždiště bojeschopných jednotek dělají určení důstojníci z řídicí

skupiny OON bojové rozdělení osob, zbraní a techniky a organizují smíšené odřady (oddíly).

Shromaždiště zasažených

je zvláštní zdravotnická etapa, vytvářená dočasně poblíž ohniska (ohnisek) zasažení zbraněmi hromadného ničení.

Je určeno k třídění raněných a nemocných, k doplnění první pomoci, k poskytnutí naléhavé první lékařské pomoci (život zachraňující výkony) a k přípravě raněných k odsunu. Za shromaždiště zasažených se organizuje odsun raněných na vyšší zdravotnické etapy.

Vytváří se z praporečnického, plukovního nebo divizního obvazistě (samostatného zdravotnického oddílu).

Smíšený odřad

je neorganická vševojsková jednotka (útvár), které se vytváří ze zbylých bojeschopných vojáků a techniky po použití zbraní hromadného ničení na jednotku (útvár, svazek).

Organizuje jej řídicí skupina OON poblíž ohniska zasažení ZHN ve shromaždišti bojeschopných jednotek v rámci činnosti při odstraňování následků použití ZHN nepřitelem.

Je schopen plnit dočasně omezené bojové úkoly.

Po vyvedení z boje se z něj zpravidla vytváří doplněním osob, techniky a materiálu původní organická jednotka (útvár, svazek).

Speciální očišťa

je jedno z opatření odstraňování následků použití zbraní hromadného ničení za účelem obnovení bojeschopnosti vojsk a činnosti týlu.

Speciální očišťa vojsk zahrnuje speciální očišťa osob, dezaktivaci, odmoření a dezinfekci výzbroje, bojové techniky, prostředků protichemické ochrany jednotlivce a výzbroje.

Speciální očišťa může být částečná a úplná.

Zbraně hromadného ničení

je souhrnný název, používaný pro jaderné, chemické a biologické zbraně.

Nejúčinnější z nich jsou jaderné zbraně. Ke zdůraznění této skutečnosti se proto používá i termínu jaderné zbraně a jiné prostředky hromadného ničení.

Zdravotnická pomoc

je součástí léčebně odsunového zabezpečení vojsk. Poskytuje se raněným a nemocným na bojišti a na etapách zdravotnické služby s cílem zachránit život raněným a nemocným, upravit jejich zdravotní stav, aby je bylo možné odsunout k vyššímu druhu zdravotnické pomoci a poskytnout konečné ošetření a léčení.

Zdravotnická pomoc zahrnuje příjem a třídění raněných a nemocných, poskytnutí odborného zdravotnického zákroku (ošetření), částečnou nebo úplnou speciál-

ní očistu, ochranu před nepříznivými vlivy a přípravu raněných a nemocných k odsunu.

Základní druhy zdravotnické pomoci jsou:

- první pomoc na bojišti,
- předlékařská pomoc (převážně na praporečném obvazišti),
- první lékařská pomoc (na plukovním obvazišti),
- odborná lékařská pomoc (v týlu divize),
- specializovaná lékařská pomoc (v týlu armády a fronty).